

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. VII. De Sponsalium Effectibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

ei, qui dedit: Sicut etiam redire debet, si iuste alter a contractu resiliat. Porro, ut habeat nomen arrhæ, & non pœnæ conventionalis, debet de factio tradi ante completum contractum, nec satis est ipsum promittere.

Porro differt Arrhæ a Sponsalitia largitate; hæc enim est donum, quod datur sub conditione, quod matrimonium sequatur, & dici etiam solet Jocalium donatio ante nuptias, Donum Sponsalium, Dotale, Mundus muliebris. Hoc donum redit ad largientem, si ex iusta causa matrimonium non sequatur. Si tamen Sponsa osculum, vel copulam passâ fuerit, illius doni mediam partem acquirit, etiamsi iusta causa detur non contrahendi matrimonium; Post consummationem vero matrimonii Sponsa acquirit ejus doni dominium; sicut etiam si sine iusta causa Sponsus resiliat. His explicatis

Respondeo ad quæsitum, Arrhas posse valide ab utroque contrahente constitui. Ratio est, quia sicut possunt contractui Sponsalium apponi pœnæ solvendæ ab injuste resiliante, ut modo diximus; ita possunt apponi arrhæ, quæ confirmant potius, quam minuunt libertatem matrimonii; siquidem solum injuste resiliens illas amittit: Unde fit, ut in quacumque quantitate possint constitui; quamvis in jure civili Castellæ statutum sit, quod non excedant decimam partem bonorum dantis illas. Potest etiam conveniri, ut qui arrham recipit, si injuste resiliat, reddat non solum arrham, sed etiam duplum, aut triplum ejus valorem, non amplius; qui vero illam dat, nisi injuste resiliat, tantum illam amittat: At qui sic contrahit, habere debet vigesimum quintum annum expletum, ut videre est apud Perez, & Con.

XI. Quæritur ultimo; An possit Sponsalibus adjici pactum habitandi

in aliquo determinato loco, vel aliud simile?

Respondeo cum communi affirmative: Verbi gratia, potest Sponsa promittere matrimonium cum pacto, ne cogatur a sua domo, vel Civitate discedere; vel cum pacto, ne in aliquam unquam Civitatem accedant, ubi sunt, verbi gratia, occisores alicujus consanguinei. Ratio est, quia nullo jure hæc pacta irritantur, nec prohibentur; ergo valida, & licita sunt: Si tamen nova causa superveniat mutandi, verbi gratia, domicilium, tunc etiamsi pactum sit juramento firmatum, non obligat, & mulier tenebitur sequi virum, ut communiter docent cum Sanch. disp. 4.

ARTICULUS VII.

De Sponsalium Effectibus.

- I. Impedimentum publicæ honestatis ex Sponsalibus oritur quid ferat?*
- II. Non oritur nunc post Tridentinum ex Sponsalibus invalidis, neque ex incertis, neque ex conditionatis.*
- III. Qualiter illud ex matrimonio rato oriatur? Et an, si matrimonium sit invalidum ex defectu consensus?*
- IV. Si Sponsalia mutuo dissensu dissolvantur, adhuc remanet hoc impedimentum.*
- V. Matrimonium clandestinum probabilius habet vim Sponsalium post Tridentinum, & ideo parit hoc impedimentum.*
- VI. Sponsis permittuntur tactus non impudici, & oscula, dummodo absit periculum consensus in delectationem veneream de copula futura.*
- VII. Tactus non impudici, & oscula eodem modo sunt verita solutis, ac viduis. Solum permittuntur Sponsis citra periculum consensus in delectationem libidinosam, in signum mu-*
ni

*ui amoris. Coniugibus non veta-
tur sub gravi delectatio carnalis
in absentia alterius conjugis citra
periculum pollutionis.*

I. **E**ffectus Sponsalium alter est intrinsecus, & ex ipsa Sponsalium natura resultans; alter extrinsecus, resultans vi juris Ecclesiastici: Quod attinet ad priorem effectum, cum aliud non sit, quam ipsa obligatio gravis ad matrimonium ineundum, nihil est superaddendum ad ea, quae hac de re diximus articulo superiore. Posterior autem effectus est triplex. Primus est impedimentum publicae honestatis; Alter est, sponsalia transire in matrimonium per copulam, ubi non viget Tridentinum. Tertius denique, licita esse Sponsis de futuro oscula, amplexus, & tactus non impudicos. De singulis hic agendum.

Dicitur autem impedimentum publicae honestatis oriri ex Sponsalibus, (sicut etiam ex matrimonio rato) quia ex iis valide celebratis propter publicam honestatem, & decentiam oritur impedimentum dirimens matrimonium cum consanguineis alterius Sponsi in primo gradu tantum, jure novo Trident. sess. 22. cap. 3.; quamvis olim jure antiquo extendebatur ad quartum gradum: Nunc itaque Titius contrahens Sponsalia cum Berta non potest valide matrimonium contrahere cum Sorore, filia, aut matre Bertae, propter impedimentum publicae honestatis.

II. Ex quibus fit primo, non oriri tale impedimentum ex Sponsalibus celebratis a Titio, dum erat infidelis; cum hoc impedimentum sit Ecclesiasticum, & infideles non sint subditi Ecclesiae.

Secundo, non oriri ex Sponsalibus invalidis; quamvis jure antiquo oriretur etiam ex invalidis, dummodo non invalidis ex defectu consensus.

Tertio, nec ex Sponsalibus celebratis cum persona incerta, ex Cap. unico de Sponsalibus; cum ea non sint Sponsalia rigorose dicta.

Quarto, neque ex Sponsalibus conditionatis, nisi purificata conditione, quando evadunt absoluta, & certa, ut constat ex laud. cap. Quare si Titius contrahat cum Berta sub conditione de futuro, & ante purificationem conditionis contrahat cum Sorore Bertae nova Sponsalia, haec posteriora Sponsalia non obligant, quia debet expectari eventus illius conditionis; si tamen ante eventum conditionis contraheretur matrimonium cum Sorore Bertae, illicitum esset, sed validum; quia priora Sponsalia, imposito conditionata, non pepererunt impedimentum publicae honestatis.

Quinto demum sequitur, quod si Titius post Sponsalia cum Berta cognoscat Sororem Bertae, cum neutrum possit valide matrimonium contrahere ante dispensationem; Non quidem cum Berta, propter impedimentum affinitatis; Neque cum sorore Bertae, propter impedimentum publicae honestatis.

III. Praeterea sciendum, hoc impedimentum publicae honestatis oriri etiam ex matrimonio rato, ex c. *Ad Audientiam de Sponsalibus*; cum hoc tamen discrimine, quod Sponsalia inter Titium, & Bertam celebrata dirimant matrimonium cum eorum consanguineis solum in primo gradu; Matrimonium vero ratum dirimat usque ad quartum gradum. Praeterea ex Sponsalibus *quacumque ratione invalidis* non oritur hoc impedimentum, ut habet Trident. sess. 2. cap. 3.; Oritur tamen ex matrimonio rato, etiam invalido, dummodo non invalido ex defectu consensus, ut communiter docent cum Bonac. quaest. 3. punct. 11. contra Navar., & Sa, ut dicemus quaest. 5. art. ult.; Etenim jus novum Tri-

Tridentini solum abstulit hoc impedimentum a Sponsalibus invalidis, etiam ex defectu consensus, non a matrimonio rato sic invalido. Utrum autem Sponsalia exterius rite celebrata, sed invalida ex defectu consensus, saltem pro foro externo pariant impedimentum publicæ honestatis? Negant communius cum Dicast. disp. 7. dub. 29. contra Sanch. disp. 68. num. 13.; qui putat, hoc impedimentum oriri etiam pro foro interno ex Sponsalibus invalidis ex defectu consensus, necnon invalidis ex quocumque alio impedimento occulto; quia quamvis Tridentinum dixerit, non oriri ex Sponsalibus quacumque ratione invalidis, videtur interpretandum, quod loquatur de Sponsalibus pro foro externo invalidis.

IV. Quæritur nunc primo; An hoc impedimentum sit perpetuum, ita ut nec per mortem alterius Sponsi, nec per dissolutionem Sponsalium quomodocumque factam tollatur?

Respondeo affirmative cum Sanch. lib. 7. disp. 68.; & aliis communiter ex cap. *Si quis desponsaverit* 27. *quest.* 2. contra Rebel., & Hurt. disp. 21., & alios apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 222.; qui putant cessare hoc impedimentum, quando mutuo consensu dissolvuntur Sponsalia. Ratio doctrinæ est, quia finis Ecclesiæ decernentis tale impedimentum est decencia, & honestas, quæ militant tam post mortem alterius Sponsi, quam post dissolutionem Sponsalium; sive dissolvantur per causam legitimam, sive mutuo consensu.

Neque dicas cum Hurt., Sponsalia mutuo consensu dissoluta ex declaratione Congregationis Cardinalium censentur invalida; Atqui Sponsalia invalida ex Tridentino non pariunt hoc impedimentum; ergo nec Sponsalia mutuo consensu dissoluta.

Nam sensus Congregationis est,

quod illa non amplius obligent; non vero, quod non fuerint initio valida: Si ergo fuerint initio valida, & ex Sponsalibus validis tale impedimentum gignitur, jam habetur ex iis tale impedimentum, quamvis non amplius obligent: Sicut nec obligant post mortem alterius Sponsi, & tamen impedimentum remanet. Quibus adde cum Bonac. loc. citat. dari de hoc novam declarationem Cardinalium.

V. Quæritur secundo; An matrimonium clandestinum inter puberes, ubi est receptum Tridentinum, æquipolleat sponsalibus, ita ut ex eo confluat impedimentum publicæ honestatis?

Respondeo, Sanch. lib. 1. disp. 20., & Hurt. negare; Tum quia Tridentinum irritat talem contractum, & reddit personas inhábiles ad sic contrahendum; tum etiam, quia contractus per verba de præsentibus nullam continet promissionem de futuro, ne implicite quidem: atqui matrimonium clandestinum est contractus per verba de præsentibus: ergo continet promissionem matrimonii de futuro; atque adeo non æquipollet Sponsalibus, quæ per talem promissionem constituuntur.

Affirmant tamen verius Con. disp. 21. dub. 4., Henr., Ledesm., tum ex declaratione Congregationis Cardinalium; tum etiam quia dum puberes contrahunt matrimonium clandestinum, intendunt dare sibi invicem omne jus, & dominium in mutua corpora ad usum matrimonii; atque adeo non solum jus proximum, quod datur per matrimonium, sed etiam jus remotum, quod datur per sponsalia; ergo cum non possint dare jus propinquum propter legem Tridentini irritantem contractum, dant solum jus remotum, atque adeo contrahunt Sponsalia.

Ad

Ad primam rationem in contrarium adductam respondetur, Tridentinum irritare talem contractum, in quantum est matrimonium, non in quantum est sponsalia; nec reddit personas inhabiles ad sic contrahenda Sponsalia, sed matrimonium. Ad secundam negatur propter rationem adductam, quod contractus per verba de presenti non contineat implicite promissionem de futuro, per quam sponsalia constituuntur.

Ex dictis sequitur, etiam per matrimonium celebratum inter impuberes haberi vim sponsalium, atque adeo ex eo gigni impedimentum publicæ honestatis, quod etiam concedit Sanch.; quia saltem interpretatione juris, si non ex natura rei, præsumitur, eos voluisse se obligare eo modo, quo poterant, atque adeo voluisse contrahere sponsalia, cum non possint contrahere matrimonium secundum Canones Ecclesiæ,

Porro ubi non est receptum Tridentinum, quod irritat matrimonium clandestinum, Sponsalia per copulam inter Sponsos secutam transeunt in matrimonium, ex *cap. Qui De Sponsalibus*, eo quod Ecclesia præsumat affectu maritali, & non fornicario copulari; atque adeo animo matrimonium contrahendi.

VI. Queritur ultimo; An licita sint oscula, amplexus, & tactus non impudici sponsis?

Respondeo, Sanch. lib. 9. disp. 46. cum Cajet. Navar., Tolet., Fagund., Bonac., Salas, Valent., & aliis apud Dian. part. 2. tract. 17. resol. 6., & part. 4. tract. 4. resol. 131. docere probabile esse, quod tactus non impudici inter Sponsos excusentur a culpa mortali, etiamsi intendatur delectatio sensitiva, & carnalis, quæ ex illis oritur, dummodo absit periculum copulæ, aut consensus in illam, aut

pollutionis. Ratio est, quia sicut matrimonium cohonestat copulam; ita Sponsalia, quæ sunt quædam via, & initium matrimonii, & inchoatio traditionis corporum cohonestant ea, quæ sunt quasi via, & inchoatio copulæ. Præsertim quia sic magis foretur amor in ordine ad matrimonium.

Suar. tamen, Rebel., Hurt. disp. 10. difficult. 10. cum Perez, & aliis communius, & probabilius docent, esse mortale, si carnalis, & libidinosa voluptas intendatur, quæ scilicet sentitur in carne, cum commotione spirituum vitalium incitantium ad pollutionem, & dici solet delectatio sensitiva, & carnalis: Secus vero si oscula fiant in signum benevolentiae, secundum consuetudinem Patriæ, ad fovendum mutuum amorem in ordine ad matrimonium; ita ut, si ob talem finem fiant, licita sint, etiam si adsit periculum pollutionis, dummodo absit periculum consensus in delectationem veneream: Etenim finis intentus est honestas, ne sponsi appareant inurbani; & pollutio, si forte sequitur, est præter intentionem. Ratio autem, cur juxta communio-rem sententiam sint peccata mortalia, non solum tactus impudici, (de quibus nemo dubitat) sed etiam non impudici habiti a Sponsis propter delectationem sensualem, seu libidinofam, est, quia talis delectatio instituta est a natura in ordine ad copulam; ergo cum sponsis non sit licita copula, nec permittitur delectatio per se ad illam ordinata.

Confirmatur primo, quia non aliunde delectatio morosa de copula præterita in Vidua est illicita, nisi quia illa commotio carnis ex delectatione causata est quædam copula inchoata, quæ sponsis est illicita, licet fuerit olim licita; atqui etiam sponsis est illicita copula, licet deinde sit futura licita.